

तालुका स्तरावर मा. आमदार महोदयांच्या
अध्यक्षतेखाली गठीत समितीच्या अतिरीक्त
कार्यकक्षेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- लवेसू १२.२३/प्र.क्र. २९/फ-१
मंत्रालय, मुंबई.
दिनांक :- २० डिसेंबर, २०२३.

वाचा :-

१) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :- साववि-२०१९/प्र.क्र. ५६/फ-११, दिनांक
०४.०६.२०१९.

प्रस्तावना :-

संदर्भीय शासन निर्णयान्वये वृक्ष लागवड व संगोपन कार्यक्रमाचे नियोजन, अंमलबजावणी आणि सनियंत्रणाबाबत तालुका स्तरावर मा. आमदार महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली स्थायी समिती गठीत करण्यात आली आहे. सद्यस्थितीत राज्यामध्ये मानव-वन्यजीव संघर्षाच्या परिस्थितीमध्ये वाढ होवून वाघ, बिबट इत्यादी वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यामध्ये मनुष्य हानी, जखमी होण्याच्या घटना तसेच तृणभक्षी वन्यप्राण्यांमुळे होणारे शेतपिकाचे नुकसानीच्या घटनांमध्ये वाढ झाल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर परिस्थितीचे गांभीर्य लक्षात घेता त्याबाबत उपाययोजनांचे नियोजन करताना मानव कल्याण आणि वन्यजीवांचे संवर्धन हे दुहेरी उद्दिष्ट पूर्ण करणे आवश्यक आहे. या पार्श्वभूमीवर मानव-वन्यजीव संघर्षाबाबत विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या उपाययोजनांचे नियोजन आणि सनियंत्रणाबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींचा सक्रिय सहभाग असावा ही बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मानव-वन्यजीव संघर्षाबाबत विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या उपाययोजनांचे नियोजन आणि सनियंत्रणाबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींचा सक्रिय सहभाग असावा याकरीता समितीच्या संरचनेमध्ये पुढील प्रमाणे बदल करण्यात येत आहे.

- i. तालुक्याचे मा. आमदार - अध्यक्ष (ज्या तालुक्याचे भाग २ किंवा जास्त विधानसभा मतदार संघात असेल त्यापैकी जास्त क्षेत्र असलेले मा. आमदार हे समितीचे अध्यक्ष व अन्य मा. आमदार सह अध्यक्ष राहतील.)
- ii. तालुक्यातील विधानपरिषदेचे सदस्य - सह अध्यक्ष
- iii. तहसिलदार - सदस्य
- iv. गटविकास अधिकारी - सदस्य
- v. मुख्याधिकारी (जेथे लागू असेल तेथे) - सदस्य
- vi. प्रशासकिय विभागांचे तालुका स्तरावरील अधिकारी - सदस्य
- vii. वन्यजीव संरक्षणाचे क्षेत्रात काम करणाऱ्या अशासकिय संस्थेचा एक प्रतिनिधी (मा. आमदाराच्या मान्यतेने निवड केल्याप्रमाणे) - सदस्य

- viii. मानद वन्यजीव रक्षक (जिल्ह्यात एकापेक्षा अधिक असल्यास मा. आमदाराच्या मान्यतेने एकाची निवड करणे) -सदस्य
- ix. वन परिक्षेत्र अधिकारी - सदस्य सचिव

कार्यकक्षा: संदर्भीय शासन निर्णयातील समितीच्या कार्यक्षेत्र मानव-वन्यजीव संघर्षाबाबत विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या उपाययोजनांचे नियोजन आणि सनियंत्रणाचा आढावा घेणे या अतिरीक्त बाबीचा समावेश करण्यात येत आहे.

सदर बदललेली संरचना केवळ मानव-वन्यजीव संघर्षाच्या परिस्थितीबाबत उपाययोजना करण्या संदर्भात लागू राहिल.

या समितीच्या किमान दोन महिन्यांतून एकदा बैठका व्हाव्यात. मा. अध्यक्ष महोदयांच्या सहमतीने आवश्यकतेनुसार जास्तीच्या बैठका बोलावता येऊ शकतील. बैठकीचे इतिवृत्त आणि घेतलेले निर्णय वन विभागाच्या संकेतस्थळावर टाकावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०१०२१२४७४७५७१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विवेक होशिंग)

उप सचिव

महसूल व वन विभाग

प्रत माहिती आणि उचित कार्यवाहीसाठी :-

- १) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद सदस्य / विधान सभा सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- २) सर्व सन्माननीय विधान परिषद सदस्य / विधान सभा सदस्य
- ३) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
- ४) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मुंबई.
- ५) सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) सर्व विभागांचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव मंत्रालय, मुंबई.
- ७) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ८) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ९) सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक / मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक / उप वनसंरक्षक / विभागीय वन अधिकारी/सहाय्यक वनसंरक्षक/ वनपरिक्षेत्र अधिकारी.
- १०) निवडनस्ती, फ-१ कार्यासन, महसूल व वनविभाग, मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२